

Wijziging van de Wet ziekenhuisvoorzieningen
(Stb. 1971, 268)

(Wet tot aanpassing van de organisatie van het
College voor ziekenhuisvoorzieningen)

MEMORIE VAN ANTWOORD

(Ingezonden 27 oktober 1972)

Nr. 5

Gaarne geeft de ondergetekende gevolg aan het verzoek van zeer vele leden van de vaste Commissie voor de Volksgezondheid, nog eens nadere argumenten aan te voeren voor de thans voorgestelde financiering van het college via de A.W.B.Z. en niet uit de algemene middelen.

Hij wil daarbij vooropstellen dat de start van het College voor ziekenhuisvoorzieningen is geschied onder zeer moeilijke omstandigheden. De ontwikkeling van de intramurale gezondheidszorg roept allerwege, en met name bij de betrokken instanties en de Staten-Generaal, vragen op die een grondig onderzoek vereisen. Naar het zich laat aanzien, zal dit er toe leiden dat op verschillende punten nieuwe oplossingen moeten worden gevonden en nieuwe wegen moeten worden ingeslagen.

Het is dan ook begrijpelijk, dat de voorzitter van het college, nog voor dit werd ingesteld, aan de ondergetekende heeft verzocht, gezien het grote belang dat gehecht moet worden aan een succesvolle uitvoering van de Wet ziekenhuisvoorzieningen, en gezien de belangrijke taak die het college hierin zal moeten vervullen, een onderzoek te doen verrichten naar de taakstelling en werkwijze van het college. De ondergetekende heeft hieraan gevolg gegeven, en hiertoe een opdracht gegeven aan het bureau McKinsey. Het hieruit resulterende rapport „Bouwen aan de intramurale gezondheidszorg” heeft hij voorgelegd aan het college, dat zich hierop bezint.

Uit dit onderzoek blijkt duidelijk, dat zowel de kwaliteit als de kwantiteit der werkzaamheden van het college voor een belangrijk deel mede bepaald zullen worden door de mate van ondersteuning die het secretariaat van het college hieraan zal kunnen geven, niet alleen door een grote hoeveelheid voorbereidend werk te verrichten, maar evenzeer door bepaalde specifieke deskundigheden te leveren die niet van de leden van het college verwacht mogen worden. Het huidige bescheiden secretariaat van de Ziekenhuiscommissie zal dan ook aanzienlijk moeten worden uitgebouwd om het college doelmatig te doen functioneren.

Deze uitbouw zou, indien de wet geen andere mogelijkheden opent — moeten geschieden binnen de uiterst beperkte ruimte die de centrale overheid thans slechts heeft voor de uitbreiding van het ambtelijk apparaat, en zou voorts onderworpen zijn aan de diverse regelen die voor het ambtelijke apparaat gelden. Deze situatie levert voor bestaande instellingen al moeilijkheden op, maar dreigt de opbouw van een nieuw college ernstig te belemmeren.

Dit is te bezwaarlijker, omdat het College voor ziekenhuisvoorzieningen een taak vervult, die als zodanig niet een rijkstaak is maar juist bestaat uit advisering aan de desbetreffende rijksinstanties. Dit geschiedt door een onafhankelijk college, samengesteld uit personen uit de kring van de instellingen die belang hebben bij een doelmatige voorziening in de behoefte aan ziekenhuizen en andere inrichtingen voor gezondheidszorg, en onafhankelijke deskundigen, terwijl de centrale overheid hierin alleen is vertegenwoordigd door waarnemers. Uiteraard had de wetgever de gehele uitvoering van de wet tot een rijkstaak kunnen maken, waarbij de overheid alle beslissingen op dit terrein zelfstandig zou nemen op basis van uitsluitend de adviezen van het Staatstoezicht op de Volks-

gezondheid. Uit het oogpunt van onder meer democratisering en inspraak is een geheel andere weg gekozen, waarbij een belangrijke adviserende taak wordt vervuld door het College voor ziekenhuisvoorzieningen. Het is dus ook op principiële gronden verdedigbaar de financiering van het college niet door het Rijk te doen geschieden. Daarentegen is de financiering uit de A.W.B.Z. naar het oordeel van de ondergetekende aangewezen, omdat de werkzaamheden van het college uiteindelijk in het bijzonder ten goede komen aan de sociale verzekering.

Derhalve deelt de ondergetekende niet de mening van vele leden die in dit wetsontwerp slechts een nieuw stapje konden zien in de overheveling van rijkstaken naar de speciale verzekering. Hij meent te hebben aangetoond dat het college geen rijkstaak vervult, zodat er geen sprake is van overheveling van rijkstaken, maar veelmeer van een wijze van financiering die beter is aangepast aan de functie van het college. Overigens zal een snelle uitbouw en een doelmatige functionering van het college naar zijn oordeel niet tot stijgende premies van de sociale verzekering leiden maar integendeel tot dalende of althans minder sterk stijgende premies.

Deze vele leden herinneren er voorts aan, dat de huidige constructie die bij amendement tot stand is gekomen met betrekking tot het college destijds is aanvaard zonder hoofdelijke stemming, zonder dat de Regering een enkel bezwaar had geopperd, en zonder dat bij Kamer of Regering vragen rezen ten aanzien van de principiële juistheid der constructie. De ondergetekende stemt hiermede in, doch zou hieraan willen toevoegen, dat bij de parlementaire behandeling wel uitvoerig is gesproken over de grondwettelijke eisen en over de positie van belanghebbenden, maar niet over de financiering. Daarover zwijgt ook de wet, en alleen uit het niet vermelden van een andere financieringsbron moet worden afgeleid, dat de centrale overheid de financiering verzorgt. De ondergetekende meent te hebben aangetoond, dat bij volledige handhaving van de constructie, toch een andere wijze van financiering doelmatiger moet worden geacht.

Een in het najaar van 1971 bij de behandeling van de begroting ingediend amendement bood naar het oordeel van de ondergetekende geen wezenlijke oplossing voor de financiering van het college. Voor het bereiken van een fundamentele oplossing, zoals in dit wetsontwerp is neergelegd, was veel overleg, ook interdepartementaal, nodig, terwijl het bovendien raadzaam werd geacht de resultaten van het onderzoek van het bureau McKinsey af te wachten. Een ander heeft inderdaad geruime tijd vergegd.

Overigens zij in dit verband opgemerkt, dat de uitvoering van de Wet ziekenhuisvoorzieningen niet traag doch juist snel op gang is gekomen, dank zij de daarin opgenomen overgangmaatregel. Het volledig functioneren van deze wet zal niet kunnen geschieden volgens lijnen die tevoren waren getrokken, maar zal zeer kritisch in het verband met de huidige situatie en toekomstige ontwikkeling moeten worden bezien. Aan de voorbereiding hiervan wordt thans door alle betrokken instanties veel werk besteed.

Met betrekking tot de vraag of de taakuitoefening van het college, zoals de Regering deze opvat, in het geheel niet is gefrustreerd, moge de ondergetekende eraan herinneren dat hij juist gelden beschikbaar heeft gesteld om door een onderzoek van een organisatiebureau aan het college voldoende materiaal te verschaffen om zich weloverwogen op zijn taakuitoefening voor te bereiden. Weliswaar zijn in de overgangstijd middelen ter beschikking gesteld om met de opbouw een aanvang te maken, doch de onverhoopte verwerping van dit voorstel zou tot het creëren van een nieuwe post op de rijksbegroting moeten leiden; de bedragen die bestemd waren voor de Ziekenhuiscommissie zijn tot nog toe geput uit de posten personeel en algemene uitgaven volksgezondheid. In dit verband moge hij er op wijzen dat iedere verfraging van dit wetsontwerp een duidelijk gestructureerde financiering naar een onzekere toekomst zou verschuiven.

Voorts bespraken deze vele leden het argument van het functionele verband tussen het college en de sociale verzeke-

ring. Zij merkten op dat zij het dwingende karakter van dit verband niet vermochten in te zien. De ondergetekende acht de getrokken consequentie niet zo zeer bindend, als wel voor de hand liggend. Zo acht hij het ook vanzelfsprekend, dat de kosten van de Ziekenfondsraad, die als eerste wettelijke taak heeft het uitbrengen van adviezen aan de Kroon en de Minister over onderwerpen welke de ziekenfondsverzekering raken, en die in de memorie van toelichting op de Ziekenfondswet is aangemerkt als een belangrijk college van advies en bijstand aan de Regering, worden gedekt uit de ziekenfondsverzekering. In aansluiting hieraan zijn de kosten van de Ziekenfondsraad nadat deze raad mede ten dienste van de A.W.B.Z. is gaan functioneren, ook mede ten laste van het Algemeen Fonds Bijzondere Ziektekosten gebracht.

Een zodanig verband kan niet altijd worden gelegd. Zo gaat het door deze leden genoemde voorbeeld van het verband tussen de Raad van de Rijkswaterstaat en het Rijkswegenfonds niet op, omdat deze raad bemoeienissen heeft met alle waterstaatswerken en niet uitsluitend met de wegen.

Wat betreft de door deze leden geopperde mogelijkheid dat de hoofdafdeling inrichtingswezen van zijn departement zou kunnen putten uit het A.W.B.Z.-fonds, merkt de ondergetekende op, dat bij de Wet inzake de luchtverontreiniging de heffingen bestemd zijn voor de kosten verbonden aan de uitvoering van deze wet, zodat hieruit zowel kunnen worden bekostigd de Raad voor de luchtverontreiniging, alsook de specifiek op deze uitvoering gerichte werkzaamheden van Rijk en provincies.

Wel wil de ondergetekende met nadruk stellen, dat ambtelijke afdelingen en het college inderdaad principieel verschillen qua onafhankelijkheid. Deze leden menen hiertegen te kunnen aanvoeren het motief van het desbetreffende amendement: het gaat om een adviesorgaan van de Regering, niet om een lichaam dat maatschappelijke organisaties zo goed zijn geweest zelf te formeren.

De ondergetekende stelt zich, zoals hij reeds heeft opgemerkt, volledig achter de in dit amendement belichaamde gedachte, en heeft geen enkele reden om dit amendement als „berucht” aan te merken.

Dat impliceert echter in genen dele, dat hij een ambtelijke afdeling en een college van advies en bijstand op één lijn zou stellen. Hij acht het een groot goed, dat adviescolleges hun taak vervullen met een grote mate van zelfstandigheid en onafhankelijkheid, en ziet het bepaald als een voordeel wanneer dit in een wettelijke regeling wordt geaccentueerd.

De parallel met het Praeventiefonds, welke door deze leden wordt bestreden, is niet gebruikt in verband met het karakter van dit fonds – dat inderdaad geen adviescollege is – maar omdat ook bij dit fonds geen verdeling van kosten over verschillende verzekeringen plaatsvindt, doch deze kosten uitsluitend worden toegerekend aan het A.W.B.Z.-fonds.

Ten slotte vragen deze leden om uit te leggen wat er mis is met het financiële beheer van colleges die niet zelfstandig hun onkosten kunnen beheeren. De ondergetekende heeft geen enkele aanleiding om bij financiering door de centrale overheid aan te nemen dat er iets mis is, doch wel dat er misschien iets zou kunnen missen. Zoals hij in de aanvang van de memorie heeft opgemerkt, treedt dit het duidelijkst aan de dag bij de opbouw van een nieuw apparaat. De financiële zelfstandigheid biedt, te zamen met het hieraan verbonden zelfstandig bemannen van het secretariaat, de mogelijkheid tot een snellere en doelmatiger uitbouw van het secretariaat van het college.

ARTIKELN

Artikel 2, eerste lid. De bepaling van de zetel van het College zal mede worden beïnvloed door het advies van het College hieromtrent.

Of bij de keuze van de vestigingsplaats rekening zal moeten worden gehouden met de plaats van andere colleges, zal zeker worden overwogen, waarbij overigens zij opgemerkt dat de genoemde colleges thans op verschillende plaatsen gevestigd zijn.

Meer in het algemeen wil hij de coördinatie met andere instanties sterk bevorderen. Zo zijn het Centraal Orgaan Ziekenhuis-tarieven, de Nationale Ziekenhuisraad en de Ziekenfondsraad reeds, hetzij rechtstreeks hetzij door een waarnemer, in het college vertegenwoordigd. Het reeds genoemde rapport McKinsey vermeldt een scala van mogelijkheden voor samenwerking en overleg. Het ligt in de bedoeling, ook door periodiek overleg van het departement met de voorzitter en secretaris van deze colleges een goede coördinatie te bevorderen.

Artikel 17. De bedoeling van de zinsnede „voor zover zij op de goedgekeurde rekening van het college voorkomen” is niet dat het college ook beschikt over een budget, buiten het door de Minister goedgekeurde, maar dat de definitieve vaststelling van de jaarlijkse bijdrage geschiedt aan de hand van de feitelijke uitgaven van het college, overeenkomstig de goedgekeurde rekeningen. De orde van grootte van de bijdrage wordt op den duur geschat op 2 à 3 miljoen gulden.

Artikel 18. De ondergetekende is gaarne bereid, het verslag van het college, ook wat het financiële beheer betreft, over te leggen aan de Staten-Generaal.

*De Minister van Volksgezondheid
en Milieuhygiëne,*

L. B. J. STUYT.